

До Научното жури

назначено със Заповед № 706/28.09.2020 г.

на Ректора на ВСУ „Черноризец Храбър“

проф. д-р Петър Христов

С т а н о в и щ е

от доцент д-р Красимир Любенов Димитров

член на научното жури

по дисертационния труд

**„Специални способности за установяване и оспорване на произхода от бащата“
на Мария Петрова Петрова**

**докторант на самостоятелна подготовка в катедра „Правни науки“
при Юридическия факултет на Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“
за получаване на образователна и научна степен „доктор“
по професионално направление 3.6 „Право“ („Гражданско и семейно право“)**

Уважаеми членове на Научното жури,

Докторантът е завършил специалност “Право“, с отличен успех, в Юридическия факултет на Варненския свободен университет „Черноризец Храбър“ през 1997 година. От 1998 г. е действащ адвокат, вписан при Адвокатска колегия – Варна и от същата година хоноруван, а от 2001 г. редовен асистент по гражданскоправни науки във ВСУ „Черноризец Храбър“.

Дисертационният труд „Специални способности за установяване и оспорване на произхода от бащата“ е с общ обем от 342 страници, 440 бележки под линия, включително съдържание и библиография, с 297 заглавия на български език и 55 – на чужд език, 24 Интернет източници и приложение – сравнителна таблица на правната уредба на произхода. В структурно отношение трудът включва: увод, изложение и заключение. Изложението е структурирано в три глави, разпределени в параграфи, както и съответни точки към тях. Структурата на изследването е съобразена с изискванията на закона и предмета на изследването. Тезата е актуална и има практическа значимост.

В увода на дисертационния труд докторантът е обосновал актуалността на изследването, както и неговия предмет и цел, тезата на труда и неговата практическа значимост от гледна точка на установения или неустановения

произход на децата и произтичащите от това правни последици. Изложена е необходимостта от осъвременяване и съобразяване на вътрешното ни законодателство с нормите на международните актове, както и с актовете и съдебната практика на Европейския съюз. Подчертана е необходимостта от непрекъснато изследване на проблемите на произхода от бащата, въпреки постигнатото до момента усъвършенстване на вътрешната правна уредба, която в определени насоки е по-добре регламентирана от уредбата на чужди законодателства и правни системи.

В глава първа „Обща характеристика на произхода от бащата“ се съдържат два параграфа. В нея са разгледани понятието и правната същност на произхода от бащата, понятийният апарат по темата, както и принципите на произхода от бащата. Изследвана в исторически аспект е правната уредба на произхода от бащата, като е класифицирана в пет етапа – от древността до днес. Изложени са постигнатите във времето положителни законодателни промени.

Глава втора „Специални извънсъдебни способности за установяване на произхода от бащата“ се състои от пет параграфа. В нея са изследвани извънсъдебните способности за установяване на бащинството: с презумпцията за бащинство, по силата на брака; при обявено отсъствие на съпруга на майката; при обявена от съда смърт на съпруга и при асистирана репродукция. Подчертани са законодателните ограничения за установяване на произхода от бащата. Анализирани са положителните и отрицателните страни на законодателството и на съдебната практика. Изтъкнати са някои празноти в правото. Изведени са конфликтите на интереси. Направен е сравнителен анализ със законодателни решения на чужди държави и с ислямското право. Особено внимание е отредено на различни неизследвани хипотези при изменение или отмяна на съдебно решение за обявяване на безвестно отсъствие или смърт на съпруга на майката, както и при естествена смърт на бащата. Акцентира се върху правото на детето да познава своя баща и към въпросите, произтичащи от анонимното донорство при асистираната репродукция. Разгледани са чуждите законодателни решения, както и доказването при установяването по извънсъдебен път на бащинството.

Глава трета „Специални съдебни способности за установяване и оспорване на произхода от бащата“ включва четири параграфа. В нея се изследват исковите способности за защита на произхода от бащата: с иск по чл. 69 от СК и с иск по чл. 62 от СК. Особено внимание е отделено на положението на биологичния баща, на правата на детето при оспорването на бащинството по чл. 62, ал. 4 от СК. Представени са решения при оспорване на презумпцията за бащинство в чужди законодателства и по ислямското право. Изтъкнати са проблемите при оспорването на бащинството в други производства – в производството за съдебна делба по реда на чл. 343 от ГПК, в производството за поправяне на допуснати грешки в акта за раждане по реда на чл. 547, във вр. с чл. 542 от ГПК, във вр. с чл. 13 – 15 от ЗГР и в производството по установяване на унищожаването или изгубването на регистъра на актовете за гражданско състояние по реда на чл. 38, ал. 5 от ЗГР. Специално място заемат доказателствата при установяване и оспорване на

бащинството, като е подчертано приоритетното значение на ДНК експертизата, като са отчетени недостатъците при неправилното провеждане на ДНК експертизата и евентуалните противоречия между изводите на експерта и останалите събрани доказателства.

Заключението на дисертационния труд съдържа обобщенията и изводите от направеното изследване, предложения за бъдещи законодателни промени, изведени са предложения de lege ferenda и са очертани научните и приложните приноси.

Дисертационният труд съдържа следните приноси:

Дисертационния труд има много научни приноси, най-важните от които според мен са следните:

1. Трудът представлява първо по рода си оригинално и цялостно изследване на специалните способности за установяване и оспорване на произхода от бащата.

2. Резултатите от изследването имат важно практическо значение, преди всичко в работата на магистратите и административните органи.

3. Формулираните в труда изводи и предложения могат да бъдат използвани в различни сфери: научноизследователската, правотворческата, образователната, учебно-методическата сфера и правообразователната.

4. Направени са предложения de lege ferenda които имат определено висок научен принос:

1) За изменение на СК, с което да се въведат норми, с които да се уредят правата на биологичния баща на детето.

2) При промени в СК да се предвиди задължително съгласуване с магистратите на нивото на различните съдилища и с тези от ВКС и ВАС.

3) Да се запази акцентът върху интересите на детето, като се търси баланс между тях и правното положение на майката и бащата-съпруг на майката на детето, без да се пренебрегва правното положение на биологичния баща-несъпруг.

4) Да се акцентира вниманието върху преодоляването на недостатъците при събирането на доказателствата при установяването и оспорването на произхода от бащата, като се прецизират критериите за доказването на произхода от бащата.

5) Да се регламентират правила за изготвяне на съдебните експертизи по въпросите на произхода.

5. Несъмнено докторантът самостоятелно е провел изследването и написал труда.

По дисертацията могат да се направят и следните бележки и препоръки, които не омаловажават крайната ми висока положителна оценка на труда:

1. Обемът на труда е сравнително по-голям от обичайно приетия за дисертационен труд, като историческият преглед и сравнително-правният анализ могат да бъдат по-кратки.

2. При евентуално издаване на дисертационния труд, в него следва да се включи и актуална съдебна практика.

Заключение:

Изложените по горе препоръки относно дисертационния труд имат второстепенен характер и по-никакъв начин не намаляват неговото значение.

Налице са всички изисквания на чл. 6, ал. 1, ал. 3 и ал. 4 ЗРАСРБ и чл. 24, чл. 25 и чл. 27 ППЗРАСРБ за присъждане на образователна и научна степен „доктор“.

Поради това, убедено предлагам на научното жури на дисертанта Мария Петрова Петрова да бъде присъдена образователната и научната степен „доктор“ по професионално направление 3.6. Право, научна специалност „Гражданско и семейно право“.

30.09.2020 г.
гр. София

/доцент д-р Красимир Димитров/